

Socialministeriet
Udsatte-enheden
J.nr. 2006-2276
frs

31. januar 2007

**Notat
om
om evalueringsrapporten vedr. magtanvendelsesreglerne**

Baggrund

Forud for revisionen i folketingsåret 2006-07, L 106, er reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i servicelovens kapitel 21 blevet evalueret jf. rapporten ”Reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i servicelovens kapitel 21”. Evalueringen er udført på vegne af Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service af Rambøll Management.

Formålet med reglerne om magtanvendelse og indgreb i selvbestemmelsesretten er at begrænse anvendelsen af disse indgreb til det absolut nødvendige. Brug af magtanvendelse må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand, jf. servicelovens § 124.

Evalueringen viser, at de væsentligste problemstillinger knytter sig til kendskabet til - og dermed efterlevelsen af - lovgivningen, særligt i kommunerne og hos leverandørerne, mens der er større fokus på magtanvendelse i (de tidligere) amter.

Evalueringen påviser ikke mangler i lovgivningen, men den viser derimod, at der er mangler i implementeringen af de gældende regler, og at dette udgør en væsentlig barriere for indfrielse af målene på området.

Loven indeholder krav om, at der skal ske indberetning om anvendelse af magt. Evalueringen viser, at der i praksis er stor forskel på hvor hyppigt der indberettes, og i måden der indberettes på.

Magtanvendelse finder kun sted, hvor man ikke kan opnå samtykke. Manglende procedurer for indhentning af samtykke eller tvivl omkring samtykkebegrebet kan derfor udgøre en risiko for, at der finder ulovlig magtanvendelse sted, og at den eksisterende indberetning af magtanvendelse ikke er dækkende.

Evalueringen beskriver, at balancen mellem omsorg og magt kan være vanskelig at håndtere i praksis, herunder også at pårørende måske efterspørger mere magtanvendelse for at sikre den nødvendige omsorg, samtidig med at magtanvendelsen skal reduceres mest muligt og alle indgreb registreres.

Evalueringen viser, at kun 1/3 af kommunerne har udarbejdet den lovpålagte årlige redegørelse til kommunalbestyrelsen. Den årlige redegørelse udgør et væsentligt grundlag for, at kommunalbestyrelsen kan følge udviklingen, priori-

tere området samt iværksætte relevante tiltag, eksempelvis i form af udarbejdelse af procedurer for opfølgning på urealistisk få eller alarmerende mange indberetninger, større synlighed og åbenhed omkring indberetning mv.

Evalueringen viser videre, at det især er personalets øgede bevidsthed om magtanvendelse, der fører til positive resultater ifht. indfrielse af lovens intentioner (nedbringelse af magtanvendelse, bedre omsorg og øget tryghed). På samme måde har ledelsesmæssig fokus på området fra centralt niveau, herunder myndighedsniveau, i kommunen en positiv indflydelse i form af reduktion af magtanvendelse.

Evalueringen viser også, at det er vanskeligt at få et samlet grundlag for en vurdering af omfanget af magtanvendelse, da der som nævnt oven for, er stor usikkerhed om, hvad der indberettes og på hvilken måde.

Evalueringen rejser spørgsmålet, om der kan være grundlag for at lempe på betingelserne for lovlig anvendelse af fastspænding med stofsele. Det er ikke i det fremsatte lovforslag, L 106, fundet hensigtsmæssigt at ændre på vurderingen af, hvornår fastspænding med stofsele kan være lovlig, idet en lempelse kan medføre, at man vil benytte sig af fastspænding frem for at udnytte andre mindre indgribende muligheder først.

Evalueringen rejser også spørgsmålet om sagsbehandlingstiden forud for beslutning om iværksættelse af en magtanvendelsesforanstaltning.

Beslutninger om iværksættelse af magtanvendelsesforanstaltninger beror altid på en myndighedsbeslutning, typisk på myndighedens eget initiativ. Derfor er det i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget vurderet, at en særlig frist ikke forekommer hensigtsmæssig.

Socialministeriet vil sammen med Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service følge op på evalueringen, blandt andet gennem en fortsat formidling til kommunerne af hensigten med og formålet bag reglerne om magtanvendelse og fortsat kvalificering af arbejdet for at reducere brugen af magtanvendelse. I den forbindelse vil reglerne om indberetningspligten blive indskærpet, ligesom det vil blive vurderet om det skemamateriale, der anvendes ved indberetningerne, skal revideres, så skemaerne bedst muligt kan danne grundlag for kommunalbestyrelsernes drøftelse af tilrettelæggelsen af arbejdet med henblik på at reducere magtanvendelsen.

Det bemærkes yderligere, at det med L 106 præciseres, at private og regionale serviceleverandører lovligt vil kunne foretage akutte magtindgreb, under samme betingelser som gælder for kommunale leverandører. Det vil være kommunalbestyrelsernes (regionsrådendes) ansvar at informere den private leverandør om magtanvendelsesreglerne og om pligten til indberetning m.v.